№ 275. Piątek 2. Grudnia 1859. Rok wydania 49.

# GAZETA LWOWSKA.

Z Dodatkami dziennym i tygodniowym, tudzież z Rozmaitościami co Środy kosztuje w prenumeracie: Bez poczty: kwartalnie 4 zł.; miesięcznie 1 zł. 40 centów. Z pocztą kwartalnie 5 zł.; miesięcznie 1 zł. 75 cent. W. A. — Insercya w półkolumnie, drukiem garmont, 7 centów od wiersza. — Reklamacye są wolne od opłaty pocztowej.

PRZEGLĄD.

Monarchya Austryacka. — Anglia. — Francya. — Włochy. — Niemce. — Turcya. — Doniesienia z ostatniej poczty. — Kronika.

## Monarchya Austryacka.

### *Sprawy krajowe.*

(Posiedzenie komisyi obradującej nad ustawą gminną na dniu 19. listopada.)

Posiedzenie zagaja odczyt paragrafów 36. i 37.

§. 36. „Po skończonym wyborze reprezentacyi gminnej wybierają jej członkowie z swego grona absolutną większością głosów kandydatów na zwierzchność gminną i to tylu, ilu jest członków w zwierzchności gminnej.“

§. 37. „Z grona tych kandydatów mianuje władza obwodowa wójta miejscowego a resztę potwierdza jako przysiężnych.“

Referent nadmienia, że nazwę *reprezentacya gminna* należy brać w znaczeniu, w jakiem wzięta jest §. 16. projektu, tj. w wyborze wójta mają brać udział zarówno wybrani z reprzezentacyi gminnej członkowie wydziału i zwierzchności gminnej jakoteż i zastępcy.

Zastępców przypuszczono z tego powodu do wyboru zwierzchności gminnej, bo tym sposobem utworzy się większe ciało wyborcze i większy będzie wybór, a nadto im więcej osób bierze udział w wyborze tem większe zaufanie posiada wybrany.

Że w wyborze osób na ważne posady wójta i przysiężnych musi i władza państwa mieć swój głos, niepodlega żadnej wątpliwości, a zasady tej przestrzegają prawodawstwa wszystkich narodów.

Ustawa gminna z kwietnia 1859 przepisała w sprawie wyboru wójta, że utworzoną absolutną większością głosów ternę kandydatów należy przedłożyć władzy obwodowej, a ta z tej terny zamianuje wójta.

Wybranych zaś przysiężnych miał zatwierdzać urząd powiatowy.

Skomplikowany ten sposób postępowania staje się prostszym przez to, że wszystkich wybranych członków zwierzchności gminnej przedkłada się władzy obwodowej, która jednego z ich liczby mianuje wójtem a resztę zatwierdza w charakterze przysiężnych.

Przeciw temu sposobowi ustanawiania wójta zabiera głos kolejno siedmiu członków komisyi, podnosząc, że wójt mając zawiadywać zarówno publicznemi jak i gminnemi sprawami, musi odpowiadać także wymaganiom władz państwa i gminy.

Ważne są obowiązki a trudny wybór. Ciężko nieraz gminie znaleźć jednego członka w swem gronie, któryby choć w połowie nadawał się na urząd wójta. Jakoż więc może gmina czterech a przy większej liczbie mieszkańców dziewięć nawet wybierać kandydatów, z których każdy miałby być uzdolniony do posady wójta i używałby w równej mierze zaufania gminy i władz państwa.

Interes administracyi państwa w wyborze wójta zastrzega to już dostatecznie, że przysłuża jej potwierdzenie wybranego w gminie wójta. Według przyjętego w projekcie sposobu postępowania nie wybiera się wcale wójta, tylko proponuje kandydatów na tę posadę, a właśnie wybór jest jedynym środkiem aby zapewnić wójtowi zaufanie gminy i wypływającą ztąd powagę.

Powstają zatem następujące wnioski przeciwne:

*Pozostawić wybór wójta reprezentacyi gminnej wraz z zastępcami, a władzy obwodowej zastrzedz potwierdzenie wyboru z przyzwoleniem rekursu przeciw odmówionemu potwierdzeniu.*

Do tego wniosku przeciwnego podają następujące poprawki:

1. *Poprawka:* W razie odmowy potwierdzenia reprezentacyi gminnej nie przyzwalać na rekurs ale tylko na nowy wybór.

2. *Poprawka:* Przyzwolić na rekurs dopiero po odmowie potwierdzenia drugiego wyboru.

3. *Poprawka:* Pozostawić potwierdzenie nie władzy obwodowej, ale urzędowi powiatowemu czyli właściwie bezpośrednio przełożonej władzy, bo ta zna najlepiej mieszkańców gminy.

Ztąd przychodzą następujące kwestye do głosowania:

1. *Czy reprezentacya gminna ma wybierać tylko kandydatów na posadę wójta a władza z grona tych kandydatów zamianować wójta; lub też czy reprezentacya ma wybierać wójta a władza tylko potwierdzi wybranego?*

Większością głosów zapadła uchwała, że władza ma tylko potwierdzać wybranego w reprezentacyi gminnej wójta.

2. *Która władza ma potwierdzać wybór?*

Większość głosów oświadczyła się za potwierdzeniem urzędu powiatowego czyli właściwie bezpośrednio przełożonej władzy.

3. *Czy przeciw odmowie potwierdzenia można zanosić rekurs czy nie?*

Przyzwolenie na rekurs przeciw odmowie potwierdzenia uchwalono większością głosów.

4. *Czy należy przyzwolić na rekurs po odrzuceniu pierwszego czy dopiero po odrzuceniu drugiego wyboru?*

Mniejszość głosowała za przyzwoleniem na rekurs zaraz po odrzuceniu pierwszego wyboru.

5. *Do której władzy należy zanosić rekurs przeciw odrzuceniu wyboru i ile instancyi może przechodzić podanie?*

Według uchwały większości należy zanosić rekurs do władzy krajowej, która w drugiej instancyi rozstrzyga sprawę.

6. *Co ma nastąpić w takim wypadku, kiedy rekurs zostanie odrzucony a gmina nie chce przystąpić do nowego wyboru?*

W tym przedmiocie wnoszą:

*a)* Jednego z członków wydziału mianować z ramienia urzędu wójtem.

*b)* Naznaczyć reprezentacyi gminnej peremtoryczny termin do nowego wyboru i dopiero po bezowocnym upływie tego przeciągu czasu ustanowić wójta z ramienia urzędu.

Zaproponowany peremptoryczny termin naznaczyć:

*α)* na dwa tygodnie, i

*β)* na dwa miesiące.

Większość głosów oświadcza się zatem, by wyznaczać peremtoryczny termin dwóch miesięcy, i dopiero kiedy gmina po upływie tego czasu nie przystępuje do nowego wyboru, ma władza ustanowić wójta z ramienia urzędu.

7. Jeden z członków komisyi narzuca zapytanie: *czy przeciw ustanowionemu z ramienia urzędu wójtowi wolny jest rekurs?* i stawi zarazem wniosek, by nie przyzwolić na rekurs w podobnym razie.

Większość głosów przyjmuje wniosek.

8. Inny członek komisyi podnosi zapytanie, *jak długo ustanowiony z ramienia urzędu wójt ma pełnić swe funkcye?* i podaje wniosek, by urzędowanie jego trwało tylko rok jeden.

Większością głosów staje uchwała, że mianowany z ramienia urzędu wójt ma pełnić swe funkcye przez cały czas urzędowania, na jaki przedsiębrano odrzucony wybór.

9. Prezydujący nasuwa zapytanie: *czy postanowienia uchwalone w sprawie wyboru wójta mają stosować się także i do przysiężnych i czy wolny jest rekurs przeciw odmowie potwierdzenia wybranych przysiężnych?*

Większość głosów oświadcza się zatem, że wszystko, co uchwalono w sprawie wyboru wójta, ma odnosić się także do wyboru przysiężnych, tylko że przeciw odmowie potwierdzenia wybranych przysiężnych nie może być dozwolony rekurs.

10. Nakoniec podnosi jeszcze prezydujący zapytanie, *czy zastępców przysiężnych ma także potwierdzać władza czy nie.*

Większość głosów oświadcza się za potwierdzeniem zastępców przysiężnych.

§. 38. „Osoby co“

*a)* „nie należą do religii chrześciańskiej“;

*b)* „ nie mają stałej siedziby w gminie“;

*c)* „urzędnicy i słudzy, co stoją w czynnej służbie i pobierają „płacę od państwa, nie mogą piastować żadnej posady „w zwierzchności gminnej.“

Uzasadniając powyższy paragraf mieni referent już znanemi powody, jakie go skłoniły do wykluczenia niechrześcian od zwierzchności gminnej, i dodaje nadto, że zwierzchność gminna jest w gminie urzędem publicznym i sądowniczym, do którego jak do wszystkich innych urzędów publicznych i sądowniczych nie może być przyzwolony przystęp niechrześcianom. Co do urzędników wypada się obawiać, przy niskim stopniu oświaty ludu wiejskiego, że piastowanie posady w zwierzchności gminnej przynosiłoby uszczerbek powadze urzędników. Urzędnicy przełożonej władzy, tudzież urzędnicy sądowi nie mogą także z tego prostego powodu piastować posady w zwierzchności gminnej, bo nieraz przyszłoby im wydawać sąd o własnem urzędowaniu. — Nakoniec urzędnik publiczny nie

jest przywiązany do stałego miejsca pobytu i musi stać na zawołanie rządu.

Punkt *a)* przyjęto jednogłośnie.

Co do punktu *b)* powstaje wniosek zamiast *„w gminie“* położyć *„w miejscu,“* bo inaczej były dziedzic, który mieszka na odosobnionej posiadłości, a zatem nie w gminie lecz z kilkoma parcelami gruntowemi należy do gminy i został wybrany do wydziału gminnego, nie mógłby być wybranym do zwierzchności gminnej, co byłoby niesłusznem a nawet szkodliwem interesom gminy.

Wniosek ten przyjęto większością głosów a punkt *b)* opiewa w nowem ułożeniu: *„którzy nie mają stałej siedziby w miejscu.“*

Jeden z członków komisyi proponuje przyjąć do punktu *c): wojskowi i oficerowie, co kwitowali z zatrzymaniem charakteru,* a inny członek dodaje jeszcze: *nauczycieli.*

Przeciw temu nadmienia referent, że według powziętych już uchwał wojskowi i nauczyciele wyłączeni są od wyboru do reprezentacyi gminnej, a temsamem nie mogą być wybrani i do zwierzchności gminnej.

Obadwa wnioski odwołano na powrót, a punkt *c)* przyjęto jednogłośnie.

§. 39. „Osoby spokrewnione lub spowinowacone z sobą do „czwartego stopnia nie mogą być w jednym czasie członkami „zwierzchności gminnej.“

Przeciw temu wnioskowi występuje kolejno trzech członków komisyi, podając następujące wnioski przeciwne:

*1. **Wniosek:*** Aby te tylko osoby, co są z sobą spokrewnione do 3go a spowinowacone do 2go stopnia nie mogły być w jednym czasie członkami zwierzchności gminnej, po wsiach bowiem zawierają się wszystkie małżeństwa w granicach jednej wsi, to też większa część mieszkańców jest z sobą bądź spokrewniona bądź spowinowacona.

Powyższy paragraf, jak go podaje projekt, nie dopuściłby przeto nieraz zupełnie złożyć zwierzchności gminnej.

*2. **Wniosek:*** Wymazać całkowicie ten paragraf, bo nie chodzi tu o sprawy prywatne ale o gminne.

*3. **Wniosek:*** Zabronić jednoczesnego wstępu do zwierzchności gminnej tylko krewnym w prostej ascendencyi i descendencyi.

*4. **Wniosek:*** Ułożyć powyższy paragraf w następujący sposób: „Ojciec i syn lub wnuk, brat, teść i zięć, ojczym i pasierb, „małżonek i szwagier nie mogą być jednocześnie członkami zwierzch„ności gminnej.“

Odpowiednie tym wnioskom przychodzą najpierw następujące kwestye do głosowania:

*Czy pokrewieństwo lub spowinowacenie w ogóle ma tworzyć powód wykluczenia od piastowania posady w zwierzchności gminnej czy nie.*

Większość głosów rozstrzyga kwestyę w sposób przyznający.

Następnie nasuwa przezydujący następujące zapytanie: *do którego stopnia ma spokrewnienie lub spowinowacenie tworzyć powód do wykluczenia.*

Przy głosowaniu nad tem zapytaniem przyjmuje komisya większością głosów 4. wniosek.

§. 40. „Każdy jest obowiązany przyjąć wybór do reprezen„tacyi gminnej, jaki na niego padnie.“

„Tylko następujące osoby mają prawo odrzucić wybór“:

„*a)* Przeniesieni w stan spoczynku urzędnicy i słudzy nadworni i „publiczni.“

„*b)* Publiczni nauczyciele.“

„*c)* Osoby, co mają przeszło 60 lat lub dla ułomności fizycznej „albo nieustającej choroby nie mogą odpowiedzieć obowiązkom „swego urzędu“;

„*d)* którzy z zwyczajnego swego zatrudnienia często i na dłuższy „czas oddalają się z miejsca;“

„*e)* którzy przez całkowity peryod urzędowania piastowali posadę „w zwierzchności gminnej na następny przeciąg urzędowania;“

„*f)* ci, co zostają w słuzbie prywatnej, których stosunek służbowy „cierpiałby na tem. Tacy mogą odrzucić tylko posadę w zwierz„chności gminnej.“

Zasadę, że każdy musi przyjąć wybór, jaki na niego padnie, przyjmuje komisya jednogłośnie podobnież i punkta *a)* i *c)*.

Punkt *b)* odpada sam przez się, bo nauczyciele nie mogą być wybierani do reprezentacyi gminnej.

Do punktu *d)* nadmienia prezydujący, że nie zdaje się odpowiedniem, tudzież, co z zwykłego swego powołania oddalają się częściej w podróże, pozwalać na odrzucenie wyboru do reprezentacyi gminnej, bo tacy zbierają liczne doświadczenia w swych podróżach, i będąc członkami reprezentacyi gminnej, mogą inteligencyą swą wpływać na dobro gminy.

Przeciw temu wnioskowi występuje kolejno ośmiu członków komisyi, zarzucając, że wyrazy *„często“*, *„na dłuższy czas“* i *„zwyczajne zatrudnienie“* są bardzo niewyraźne i nastręczają szerokie pole do odmowy. Zresztą właśnie te osoby, które częste odbywają podróże, są zamożne, i chcąc się uwolnić od wyboru, mogą w inny sposób nagrodzić to gminie.

Zatrzymanie tego punktu zdaje się tem widoczniej zbyteczna, że gmina zna dokładnie stosunki swych członków i pewnie nie wybierze do reprezentacyi gminnej takich osób, które się często oddalają z miejsca.

Jeśli jednak mimo to gmina wybierze takiego członka, to można ztąd poznać, że jej bardzo wiele na tem zależy.

Byłoby zatem niesłusznie wobec gminy przyzwalać na taki powód odmowy i pozbawiać gminę porady takich osób.

Podają też następujące wnioski przeciwne:

*1. **Wniosek:*** Wymazać punkt *d)* zupełnie.

*2. **Wniosek:*** Pozwolić przytoczonym w punkcie *d)* osobom odrzucić tylko wybór do zwierzchności gminnej.

Przy głosowaniu przyjęto 2gi wniosek większością głosów.

Do punktu *e)* występują dwa wnioski przeciwne:

*1. **Wniosek:*** Postanowić, żeby wymieniono w punkcie *e)* osoby mogły na następną peryodę urzędowania odrzucić tylko wybór do zwierzchności gminnej, nie zaś do wydziału gminnego.

*2. **Wniosek:*** Że te osoby mogą na zawsze odrzucić wybór do zwierzchności gminnej ale muszą przyjąć wybór do wydziału gminnego.

Zachęcałoby to członka zwierzchności gminnej do ścisłego dopełnienia swych obowiązków, bo wiedziałby, że po upływie całkowitego peryodu urzędowania może na zawsze odrzucić wybór.

Obadwa wnioski pozostają w mniejszości, a ułożenie projektu przyjmuje komisya większością głosów z tym wyraźnym dodatkiem, *że odrzucenie wyboru może rozciągać się zarówno na posadę.*

Jeden z członków komisyi podaje wniosek, *aby ci, co przez dwa peryody urzędowania piastowali posady w wydziale gminnym mieli prawo przynajmniej na następny przeciąg urzędowania odrzucić wybór.*

Na zarzut prezydującego, że czynności członka wydziału we wsi są bardzo nieznaczne, odrzucono wniosek większością głosów.

Do punktu *f)* wnosi jeden z członków komisyi poprawkę, by wymienionym w nim oficyalistom prywatnym pozwolić odrzucić wybór i do wydziału, bo mogą często zajść wypadki, gdzie służbodawca mógłby swym oficyalistom zabronić wstępu do wydziału.

Należyż więc stawić wybranego w ostateczności, że albo musi służbę utracić, albo zapłacić 100 zł. grzywny?

Poprawkę tę przyjęto większością głosów.

Jeden z członków komisyi wnosi przyjąć postanowienie, *że reprezentacyi gminnej ma przysłużać prawo osoby, co z ważnych powodów odrzucają przyjąć wybór do reprezentacyi gminnej uwolnić od tego wyboru.*

Wniosek ten popiera inny członek komisyi.

Referent zbija ten wniosek, wyrażając, że wyliczone w projekcie powody odrzucenia nie przytoczone są jako przykłady, ale są stale oznaczone.

Zaproponowane postanowienie pozwalałoby jednak omijać prawo i nastręczałoby szerokie pole do podstępnych zabiegów, bo każdy, coby chciał odrzucić wybór, potrzebowałby tylko ważne podsunąć powody i pozyskać większość reprezentacyi gminnej na swą korzyść, a pozbyłby się ciężaru urzędu gminnego.

Przy głosowaniu pozostaje wniosek ten w mniejszości.

Inny członek komisyi wnosi następujące postanowienie: „Właściciel albo dożywotnik byłej posiadłości dominikalnej może odrzucić wybór na przysięźnego.“

Wnioskodawca mniema, że postanowienie to nie potrzebuje obszerniejszego uzasadnienia, bo powaga wielkiego posiadacza dóbr nie pozwala mu zajmować podrzędnego stanowiska w zwierzchności gminnej.

Wniosek ten przyjęto większością głosów bez debaty. (C. d. n.)

(Mianowania.)

**Wiedeń,** 29. listopada. Jego c. k. apostolska Mość raczył udzielać w ciągu dnia wczorajszego audyencyi prywatnych.

— Jego c. k. apostolska Mość raczył najłaskawiej mianować najwyższą uchwałą z dnia 14. b. m. rzeczywistego tajnego radcę i podsekretarza państwa przy ministeryum cesarskiego domu i spraw wewnętrznych, barona *Wernera*, z wyrażeniem mu swojej najwyższej łaski za zasługi położone w powyż wymienionym charakterze oraz z pozostawieniem mu jego stopnia i jego stanowiska w klasie dyet, nadzwyczajnym posłem i pełnomocnym ministrem przy król. saskim dworze, równie jak przy wielkoksiążęcych i książęco-saskich dworach, zaś dotychczasowego nadzwyczajnego posła i pełnomocnego ministra przy królewsko-pruskim dworze, rzeczywistego tajnego radcę barona *Keller*, podsekretarzem państwa przy ministeryum cesarskiego domu i spraw zewnętrznych.

— Minister spraw wewnętrznych mianował obwodowych komisarzów: Gottfryda *Maya*, Alberta *Stockher*, Guidona barona *Seyffertitz*, Franciszka *Weinmeister*, Wincentego *Helm*, i Antoniego *Stanowskiego*, komisarza komitatowego Karola *Hiersch* i koncypistów namiestnictwa: Karola *Heyss* i Eugenisza *Kuczkowskiego*, ministeryalnemi koncypistami w ministeryum spraw wewnętrznych.

— Zacząwszy od miesiąca stycznia 1860 roku puszczone zostaną w obieg stemplowe marki po 72 nowych krajcarów.

## Anglia.

(Wyspa Perym.)

**Londyn,** 26. listopada. Przy sposobności nowych wypadków na morzu czerwonem, mówi *Times* o wyspie Perym i zajęciu jej przez Anglików: „Mały ten. 90 morskich mil od angielskiej osady Aden i na wnijściu do czerwonego morza położony ostrów, znajduje się bez wątpienia w naszem posiadaniu. Nie raz zajmowaliśmy i nieraz ustępowaliśmy z niego dobrowolnie, ale ostatni raz zajęto go

w styczniu 1857 na rozkaz gubernatora Adenu, aby na nim założyć fundament pod latarnię morską. Zamieszkują tę osadę 50 do 60 osób, między temi znajduje się tylko jeden Europejczyk, młody oficer artyleryi bombajskiej; drudzy są Indyanie wyprawieni z załogi Aden i składają się z 85 podkopników i 30 puszkarzy. Pierwsi zajmują się utrzymywaniem w pełni zbiorowiska wody i magazynów żywności, drugim poruczona jest obrona placu, ale nie mają dział. Z jednej strony zagrażają ciągle wyspie Arabowie, z drugiej Afrykanie. Dla obrony tych 60 ludzi od nagłego napadu, wzniesiono małą fortyfikacyę, która jeśt tak obszerna, że może objąć małą załogę i jej zapasy, o tyle mocna, aby stawić opór kulom karabinowym, jedynej broni, którą walczą Arabowie i Afrykanie. Oto cała historya domniemanych fortyfikacyi i załogi. Prócz wspomnionego okopu, nie ma żadnej fortyfikacyi na skale. Nie ma i nigdy nie było ani jednego działa na tej wyspie. Możemy o tym przedmiocie jeszcze więcej powiedzieć. Perym nie jest ani Maltą ani Rodus, ani cytadelą ani bateryą; co większa, nie jest nawet latarnią morską, czemby właściwie być powinna. Przyczyną tego jest nieustanna pisanina między Perym, Aden, Bombaj, Kalkutą, Leadenhall-street i Whitehall. Francya może być pewna, że my nie staramy się ani na czerwonem morzu, ani gdzie indziej rozszerzyć naszego terytoryum albo wpływu."

## Francya.

(Mianowania. — Nowiny dworu. — Wiadomości bieżące. — Domysły powodu podróży p. Cowley. — Zwrot austryackich okrętów.)

**Paryż**, 26. listopada. *Monitor* donosi urzędownie, że dekretem cesarskim z 17. b. m. mianowano na przedstawienie ministra spraw zewnętrznych, margrabię de Moustier, nadzwyczajnego posła i pełnomocnego ministra przy dworze pruskim — posłem przy dworze J. M. Cesarza austryackiego.

— Dalej pisze *Monitor:* Jego c. k. apostol. Mość mianował księcia Metternicha posłem swoim przy dworze tuilerskim.

— W. księżna Marya rosyjska ma jak słychać odjechać dzisiejszego wieczora z Compiegne i udać się jak najspiesznej do Nissy, gdyż zdrowie Jej Mości Cesarzowy rosyjskiej (matki) wzbudza wielką obawę. — Z Compiegne odjechał jeszcze i inny gość do Petersburga, miawszy wprzód dłuższe posłuchanie u Cesarza. Jestto książę Kurakin, który jak słychać ma być drugim pełnomocnikiem rosyjskim na kongresie. — P. Armand z Bordeaux, znany budowniczy okrętów, powołany został temi dniami do Compiegne, gdzie od Cesarza otrzymał różne polecenia względem zbudowania nowych statków dla marynarki wojennej. — Hrabia Morny odjechał spiesznie z Compiegne do Paryża, gdyż otrzymał telegrafem wiadomość, że żona powiła mu syna.

— Dzienniki paryskie zapisują prawie bez żadnej uwagi wiadomość podaną w gazecie *Times*, że lord Cowley udał się do Londynu, by rządowi angielskiemu przedłożyć projekt Cesarza Francuzów względem równoczesnego i obostronnego rozbrojenia się tak we Francyi jak i w Anglii. Z obydwóch dzienników bruxelskich: *Le Nord* i *Independance* pierwszy niewierzy wcale temu doniesienin, gdyż — jak mówi — znane mu są dobrze zamiary rządu angielskiego, jak niemniej i trudności, na jakieby wykonanie tego zamiaru natrafić musiało. *Indépendance* również przyznaje, że uregulowanie kwestyi poszłoby z wielu miar z wielką tylko trudnością, lecz nie ma żadnej przyczyny powątpiewać zupełnie o doniesieniu dziennika *Times*. Wiadomo już zresztą, że *Morning Post* temu wszystkiemu zupełnie zaprzecza.

— Cesarski dekret względem zwrócenia zabranych podczas wojny okrętów austryackich opiewa:

Z odniesieniem do artykułu 3. traktatu podpisanego w Zuryku dnia 10go b. m. między Nami i Jego Mością Cesarzem Austryi, który to artykuł opiewa jak następuje:

„Ażeby złagodzić nieszczęścia wojny, i odstępując wyjątkowo od sankcyonowanej w ogóle prawnej reguły, będą zwrócone zabrane austryackie okręta, które ze strony rady zdobyczy morskich nie były jeszcze przedmiotem osądzenia."

„Okręta i ładunki będą zwrócone po zapłaceniu wszelkich kosztów i wydatków, do których dały powód sterowanie, strzeżenie i przetrząsanie rzeczonych zdobyczy morskich, równie jak przysłużające korsarzom zapłaty za przewóz, w tym stanie, w jakim się w czasie zwrócenia znajdują; za zatopione lub zniszczone okręta i także za zabrane towary, które były nieprzyjacielską własnością, nie można się upominać o żadne wynagrodzenie nawet w tym przypadku, w którymby nie były przedmiotem decyzyi rady zdobyczy morskiej. Z drugiej strony rozumie się samo przez się, że wyroki zapadłe w radzie zdobyczy morskich są stanowcze i przez właścicieli prawa słusznie nabyte."

Chcąc zapewnić spieszne wykonanie tym rozporządzeniom zadekretowaliśmy i dekretujemy jak następuje:

1. Wszystkie okręta austryackiej marynarki handlowej, tudzież ładunki, które zabrano z okrętów marynarki austryackiej, a cesarska rada zdobyczy morskich nie ogłosiła ich jeszcze za słuszną zdobycz, będą natychmiast zwrócone swym właścicielom w takim stanie, w jakim się właśnie znajdują.

2. Prowizorycznie lub pod kaucyą nakazane zwrócenie towarów z zabranych podczas ostatniej wojny okrętów staje się stanowcze, zapłacona administracyi marynarskiej kaucya będzie zwrócona, nie znosząc przezto zapłaty za przewóz, która przysługa albo korsarzom, albo kapitanom zabranych okrętów, jeżeli rada zdobyczy morskiej tak rozporządzi.

3. Sumy zebrane z prowizorycznej przedaży ładunków okretowych i deponowane na rachunek uprawnionego do kasy inwalidów marynarki, będą podobnież z zatrzymaniem zapłaty za przewóz właścicielom towarów zwrócone; toż samo złożone w tej samej kasie przewozowe zapłaty za okręta, których osądzenie nie nastąpiło.

4. Koszta za dyrygowanie, strzeżenie i przetrząsanie mających się zwrócić okrętów, ponoszą ci, na których korzyść następuje zwrócenie.

5. Wartość zabranej nieprzyjacielskiej własności, którą obrócono na potrzeby floty, będzie likwidowana i zapłacona korsarzom z funduszów państwa.

6. Zapadłe już wyroki rady zdobyczy morskich są stanowcze, i nie można przeciw nim odwoływać się.

7. Poddani mocarstw neutralnych, którzy chcą podać reklamacye względem zabranych podczas ostatniej wojny okrętów, muszą je przedłożyć w wyznaczonym terminie 14 dni, pod przestrogą poźniejszego odrzucenia, do sekretaryatu cesarskiej rady zdobyczy morskich.

Dano w pałacu w Compiégne, dnia 19. listopada 1859.

*Napoleon.*

Z rozkazu Cesarza:

minister-sekretarz państwa w wydziale spraw zagranicznych
*Walewski*

minister-sekretarz państwa w wydziale marynarki
*Hamelin.*

## Włochy.

(Ustawa wyborcza w sardyńskiem.)

*Dirritto* pisze: Nowa ustawa wyborów parlamentarnych ustanawia jednakowy tryb obierania dla wszystkich prowincyi, liczbę deputowanych redukuje, a po jednym deputowanym wyznacza na 30.000 mieszkańców, zatem ogólna liczba deputowanych wynosić będzie 260, to jest: 158 za stare a 102 za nowe prowincye; kanonicy kapituły i kolegialnych kościołów i radcy apelacyjni nie mogą być obierani, a liczba urzędników obradujących w parlamencie nie może wynosić jak dawniej jednę czwartą lecz jednę piątą z liczby ogólnej.

## Niemce.

(Narady w sprawach wojskowych w Berlinie. — Redukcya wojsk pruskich. — Narady dyplomatów państw niemieckich.)

**Berlin**, 23. listopada. Jak słychać, zgromadzi się tu dnia 1. grudnia komisya wyższych wojskowych głównie komendantów pułków piechoty i jazdy pod prezydencyą jenerał-porucznika Hering, dyrektora departamentu wojskowej ekonomii zagaić obrady nad zamierzoną modyfikacyą w systemie uniformowania i uzbrojenia armii.

— Według doniesienia *Neue Pr. Ztg.* nakazano dalszą redukcyę przygotowanego na wojnę wojska, czego jeszcze od czasu zruchomienia nie odwołano. I tak przy kadrach landwery będzie rozpuszczona połowa będących jeszcze w służbie ludzi (na jeden batalion około 100 ludzi), tak samo ma nastąpić zmniejszenie w artyleryi i przy pociągach.

Doniesiona już telegrafem wiadomość dziennika *Dresd. Journ.* opiewa:

„Jak słyszymy, zapowiedziana jest w najbliższym czasie wspólna narada ze strony pewnej liczby rządów niemieckich dla poparcia różnych spraw, częścią już przedłożonych zgromadzeniu niemieckiemu, częścią mających się jeszcze przedłożyć. W tym zamiarze odbędzie się dnia 23go b. m. konferencya, na którą się pełnomocni ministrowie odnośnych państw zjadą w Würzburgu. Rządy Austryi i Prus zawiadomiono o tem urzędownie."

## Turcya.

(Prośba Szamila. — Stan rzeczy w Tesalii.)

*Journal de Constantinople* donosi, że Szamil upraszał rządu rosyjskiego o to, by mógł odbyć pielgrzymkę do Meki, a za powrotem ztamtąd chciałby tak jak Abd-el-Kader zamieszkać w Turcyi w miejscu wyznaczonym.

Z *Volo* otrzymano wiadomość, że bezpieczeństwo publiczne w Tesalii jest mocno zagrożone. Wypadki rozboju i zabójstwa powtarzają się ustawicznie, a by odbyć bezpiecznie najmniejszą jaką podróż musi przynajmniej 10 lub 12 osób razem się połączyć.

## Doniesienia z ostatniej poczty.

**Paryż**, 28. listopada. Zapewniają, że zaproszenia na kongres odejdą dziś wieczór.

**Turyn**, 27. listopada. Dziennik urzędowy ogłasza koncesyę na kolej żelazną z Terreberetti do Gravelone pod Pawią. — Nieporozumienia między pp. Buoncompagni i Ricasoli są już poniekąd załatwione. — Ustawa wyborcza ma być wkrótce ogłoszona. — Wybory nastąpią w styczniu a otworzenie parlamentu w lutym. — Wkrótce odejdzie jeden sardyński okręt wojenny do Tangieru.

**Florencya**, 23. listopada. Moretti i Viviani powrócili, jak donosi *Monitore Toscano*, z Petersburga i Berlina.

**Bononia**, 22. listopada. Ribotti objął z rozkazu jenerała Fanti komendę na granicy.

**Walona**, 17. listopada. Zawinął tu angielski i neapolitański paropływ dla założenia druta telegraficznego do Otranto.

**Neapol**, 22. listopada. Margrabia Antonini spodziewany jest dziś z Paryża.

## Przyjechali do Lwowa.

Dnia 1. grudnia.

Hotel rosyjski: PP. Zagórski Miecz., z Podbuża. — Petrowicz Xawery, z Wołostkowa. — Horodyński Tom., z Krogulca. — Wajgart W., z Przemyśla.

Hotel Langa: Duchnowski Józ., c. k. sekr. nam., z Gródka.

Hotel angielski: Marmorosz Józ., z Kamionki wołoskiej

Hotel krakowski: Strzelecki Bronisł., z Płuhowa.

Pod kolej żelazną: Soroczyński Fel., z Brusna. — Wojciechowski Łuk., z Krysowiec.

Do Krynickiego: Waszkiewicz Teod., z Biłki.

Zajazd Leszczyńskiego: Lenczowski Józ., c. k. przeł. pow., z Jazłowiec.

## Wyjechali ze Lwowa.

Dnia 1 grudnia.

PP. Nahujowski Ant., do Czernicy. — Bocheński Wikt., do Żurowa. — Majer Kar., c. k. poruczn., do Nadworny. — Wieliczkowski Marc., c. k. podporuczn., do Przemyśla. — Orłowski Hip., do Ostrowa. — Dunin Aug., do Głęboki. — Dunin Paw., na Podole ros. — Siemiginowski Bron., do Torskiego. — Bielawski Winc., do Turza.

## Spostrzeżenia meteorologiczne we Lwowie.

*Dnia 30. listopada.*

| Pora | Barometr w mierze parys. sprowadzony do 0° Reaum | Stopień ciepła według Reaum. | Stan powietrza wilgotnego | Kierunek i siła wiatru | | Stan atmosfery |
|---|---|---|---|---|---|---|
| 7. god. zrana | 322 23 | + 1.2° | 77.1 | zachodni | sł. | pochmurno |
| 2. god. po poł. | 321 96 | + 3.2° | 63 6 | „ | „ | „ |
| 10. god. wiecz. | 320.96 | + 1 7° | 84 5 | „ | „ | śnieg |

## TEATR.

*Dziś* na scenie polskiej na dochód pana Maleszewskiego: **„Fiakier“**, dramat w 2 oddziałach a 6 aktach z francuskiego.

## Telegrafowany wiedeński kurs papierów i weksli.

Dnia 1. grudnia

**1. Dług publiczny.** *A. Państwa.* W walucie austryackiej po 5% za 100 zł. —.—. Z pożyczki narodo. po 5% za 100 złr. 78.20. Z roku 1851 serya B. po 5% za 100 zł. —.—. Z konwersyi kuponów po 5% za 100 zł. —. z roku 1854 za 100 zł. —.—. — Losowane obligacye dawnego długu państwa: po 5% za 100 zł. —.— ; po 4½% za 100 zł. — —; po 4% za 100 zł. Metaliki po 5% za 100 zł. 72 20; po 4½% za 100 zł. —.—; po 4% za 100 zł. —.—. po 3% za 100 zł. —.—; po 2½% za 100 zł. —.—; po 1% za 100 zł. — —. Przeznaczone do losow.: z r. 1834 za 100 zł. —.—; z r. 1839 za 100 zł. —.—. Przeznaczone do losowania obligacye dawnego długu państwa w kraju uprocentowane: po 3% za 100 zł. — —; po 2½% za 100 zł. —.—; po 2¼% za 100 zł. — —; po 2% za 100 zł. — —; po 1¾% za 100 zł. — —. Przeznaczone do losowania obligacye dawnego długu państwa za granicą uprocentowane: po 5% za 100 zł. — —: po 4½ za 100 zł. — —; po 4% za 100 zł. — —. *B. Krajów koronnych.* Obligacye indemnizacyjne: Niższej Austryi po 5% za 100 zł. —.—; Węgier —.—; Banatu Temeskiego, Kroacyi i Sławonii —.—; Galicyi —.—; Bukowiny —.—; Siedmiogrodu —.—; innych krajów koronnych —.—; z klauzulą losowania w roku 1869 —.—. Lombardo-weneckiej pożyczki z roku 1850 po 5% za 100 zł. —.

**2. Akcye.** Banku narodowego sztuka 904.—; instytutu kredytowego dla handlu i przemysłu 204.—; niższo-austr. towarzystwa eskomtowego —.—; półn. kolei Cesarza Ferdynanda za 1000 zł. —; towarzystwa kolei żelaznej państwa —.—; zachod. kolei Cesarzowej Elżbiety po 200 zł. za 100 zł. (50%) wpłaty —.—; połud.-półn.-niemieckiej kolei komunik. —.—; kolei Cisy po 200 złr. m. k. —.—; lomb.-weneck. kol. żelaz. —.—; wsch. kolei Cesarza Franciszka Józefa —.—; austr. towarzystwa żeglugi parowej na Dunaju po 500 złr. —.—; Lloyda w Tryeście po 500 złr —.—.

**3. Listy zastawne.** Banku narod. w mon. konw.: na 12 miesięcy po 5% za 100 zł. —.—; na 6 lat po 5% za 100 zł. —.—; na 10 lat po 5% za 100 zł. —.—; przeznaczone do losowania po 5% za 100 zł. —.—; w walucie austryackiej: na 12 miesięcy po 5% za 100 zł. —.—; przeznaczone do losowania po 5% za 100 zł. —.—; galic. instyt. kred. po 4% za 100 zł. —.—.

**4. Losy.** Instytutu kredyt. dla handlu i przemysłu sztuka —.—; towarzystwa żeglugi parowej na Dunaju —.—; pożyczka miasta Tryestu za 100 zł. —.

**Kurs wexlowy.** Na 3. miesiące: Amsterdam za 100 holenderskich florenów —.—. Augsburg za 100 zł. południ. niemieck. waluty 107.25. Berlin za 100 talarów —.—. Wrocław za 100 talar. —.—. Frankfurt n. M. za 100 zł. południ. niemieck. waluty —.—. Genua za 100 lirów piemonckich —.—. Hamburg za 100 marko banko —.—. Lipsk za 100 talarów —.—. Liwurna za 100 lirów toskańskich —.—. Londyn za 10 funtów szterl. 124.65. Lugdun za 100 franków —.—. Medyolan za 100 zł. waluty austryack. —.—. Marsylia za 100 frank. —.—. Paryż za 100 fr. —.—. Praga za 100 zł. wal. austr. —.—. Tryest za 100 zł. wal. austr. —.—. Wenecya za 100 zł. wal. austr. —.—.

Na 31 dni. Bukareszt za 100 piastrów wołoskich —.—. Konstantynopol za 100 piastrów tureckich —.—. Wexlowe dyskonto banku narod. 5% —. procent od zaliczek banku narodowego na papiery publiczne 5% —.

**Kurs złota.** Dukaty ces. mennicze 5.89, dukaty ces. pełnej wagi —.—, korony —.—, półkorony —.—.

## Kurs lwowski.

Dnia 1. grudnia.

| | | gotówka zł. | gotówka c. | towarem zł. | towarem c. |
|---|---|---|---|---|---|
| Dukat holenderski | wal. austr. | 5 | 81 | 5 | 86 |
| Dukat cesarski | „ „ | 5 | 84 | 5 | 90 |
| Półimperyał zł. rosyjski | „ „ | 10 | 2 | 10 | 18 |
| Rubel srebrny rosyjski | „ „ | 1 | 91 | 1 | 94 |
| Talar pruski | „ „ | 1 | 86 | 1 | 90 |
| Polski kurant i pięciozłotówka | „ „ | — | — | — | — |
| Galicyj. listy zastawne za 100 złr. | bez kupnów | 82 | 50 | 83 | 25 |
| Galicyjskie obligacye indemnizacyjne | bez kupnów | 72 | 3 | 72 | 67 |
| 5% Pożyczka narodowa | bez kupnów | 77 | 40 | 78 | 18 |

## Kurs giełdy wiedeńskiej.

Dnia 29. listopada.

### Dług publiczny.

| A. Państwa. | pien. | towar. |
|---|---|---|
| W austr. wal. po 5% za 100 zł. | 68.— | 68 25 |
| Z pożyczki narodow. po 5% za 100 zł. | 78.30 | 78.40 |
| Z roku 1851, ser. B. po 5% za 100 „ | —.— | —.— |
| Metaliki po 5% za 100 zł. | 72.30 | 72 40 |
| dtto. „ 4½% za 100 zł. | 64.— | 64.50 |
| Przeznacz. do wylos. z r. 1834 za 100 zł. | 340.— | 345.— |
| „ 1839 „ 100 „ | 118.50 | 119.— |
| „ 1854 „ 100 „ | 112.75 | 113 — |
| Renty Como po 42 lir. austr. | 17.— | 17.50 |

| B. Krajów koronnych (Obligacye indemn. po 5% za 100 zł.) | pien. | towar. |
|---|---|---|
| Niższej Austryi | 91.— | 92.— |
| Węgier | 73.— | 73.75 |
| Banatu Temeskiego, Kroacyi i Slawonii | 71 60 | 72.— |
| Galicyi | 72 50 | 73.— |
| Bukowiny | 71 — | 71 50 |
| Siedmiogrodu | 71 25 | 71 50 |
| innych krajów koronnych | 86.— | 93.— |
| Z klauzulą losowania w r. 1867 | —.— | —.— |

### Akcye.

| | pien. | towar. |
|---|---|---|
| Banku narodowego sztuka | 904.— | 906.— |
| Instytutu kredytowego dla handlu i przemysłu po 200 zł. wal. austr | 204 90 | 205.— |
| Niższo-austr. towarzystwa eskomt. po 500 zł. mon. konw. | 583.— | 585.— |
| Północnej kolei Cesarza Ferdynanda po 1000 zł. mon. kon. | 1939 — | 1942 |
| Towarzystwa kolei żelaznej państwa po 200 zł. mon. konw. czyli 500 fr. | 271.20 | 271.50 |
| Kolei Cesarzowej Elżbiety po 200 zł. mon. kon. za 100 zł. (5%) wpłaty | 174 50 | 174.75 |
| Połud.-półn.-niemieckiej kolei komunikacyjnej po 200 zł. m. k. | 137.50 | 138.— |
| Kolei Cisy po 200 zł. m. k. po 100 zł. (50%) wpłaty | 105.— | 105.— |
| Południ.-Lomb.-weneckiej i centralno-wołoskiej kolei po 200 zł. w. a. z 80 zł. (40%) wpłaty, nowe | 147.50 | 148 — |
| Kolei Grac-Koflach i towarzystwa górniczego po 200 zł. w. a. | —.— | 116.— |
| Austr. towarz. żegl. par. po 500 zł. m. k. | 432.— | 433.— |
| Lloyda austr. w Tryeście po 500 „ „ | 238.— | 240.— |
| Wiedeńskiego towarzystwa akcyonaryuszów młyna parowego po 500 zł. w. a. | 330.— | 340.— |

### Listy zastawne.

| | | pien. | towar. |
|---|---|---|---|
| Banku narodowego w mon. kon. | 6letnie po 5% za 100 zł. | 100 50 | 101.— |
| | 10 „ „ 5% „ 100 „ | 96.25 | 96.50 |
| | przeznaczone do losowania po 100 zł. | 91.— | 91.50 |
| Banku narodowego w wal. austr. | na 12 miesięcy 5% za 100 zł. | 100. — | —.— |
| | przeznaczone do losowan. po 5% za 100 zł. | 87.50 | 87 75 |

### Losy.

| | pien. | towar. |
|---|---|---|
| Instyt. kredyt. dla handlu i przemysłu po 100 zł. waluty austr. za sztukę | 103.25 | 103.50 |
| Towarz. żeglugi parowej na Dunaju po 100 zł. mon. kon. | 103.75 | 104.25 |
| Esterhazego 40 zł. m. k. | 81.50 | 82 50 |
| Salma 40 „ „ | 38.75 | 39.25 |
| Palfiego 40 „ „ | 36.50 | 37.— |
| Clarego 40 „ „ | 36.25 | 36 75 |
| St. Genois 40 „ „ | 37.— | 37.50 |
| Windischgrätza 20 „ „ | 24.75 | 25.— |
| Waldsteina 20 „ „ | 27.50 | 28.— |
| Keglevicha 10 „ „ | 14.75 | 15.25 |

### Na 3 miesiące.

| | pien. | listy |
|---|---|---|
| Augsburg za 100 zł. połud.-niemieckiej waluty 5% | 106.50 | 106.75 |
| Frankfurt n. M., za 100 zł. południ.-niemieckiej waluty | 106.50 | 106 75 |
| Hamburg za 100 marko banko 2¾% | 93.50 | 93.75 |
| Londyn za 100 funtów szterl. 3% | 123.90 | 124 — |
| Paryż, za 100 franków 3% | 49.20 | 49 30 |

### Kurs złota.

| | pien. | | towar. | |
|---|---|---|---|---|
| Dukaty ces. mennicze | 5 zł. | 84 cen. | 5 zł. | 85 cen |
| Korona | 17 „ | — „ | 17 „ | 17 „ |
| Napoleondor | 9 „ | 92 „ | 9 „ | 94 „ |
| Rosyjski imperyał | 10 „ | 15 „ | 10 „ | 17 „ |

# KRONIKA.

(Pożar) W Wojciechowicach, w obwodzie brzeżańskim powstał pożar na dniu 17. z. m., jak się zdaje z nieostrożności, i zniszczył 9 domów mieszkalnych z wszystkiemi budynkami gospodarskiemi i z całym zapasem w zbożu.

(Brak pieniędzy zdawkowych w Rosyi.) Korespondent petersburski do „Neu Pr. Ztg“ donosi znowu o znikaniu w Rosyi wszelkiej monety zdawkowej, a mianowicie także i miedzi. Jakoż teraz już płacą agio za pieniądze miedziane, chociaż z wielką tylko trudnością można by przewozić ilość ich znaczniejszą. Znikanie pieniędzy miedzianych musi więc mieć szczególną przyczynę. Włościanin wiedząc o tem, że w stosunkach jego zajdzie wkrótce wielka zmiana, zakopuje wszelką gotówkę pozbywając się jak najprędzej pieniędzy papierowych. Woli przedać przedmiot jaki taniej, byle tylko niedawano mu rubla papierowego. Każdy pieniądz brzęczący przechowuje starannie lub zakopuje, by mieć coś pewnego w ręku, kiedy przyjdzie „czarna godzina“. Naprożno przedstawionoby mu, że 100 kopijek miedzianych nie mają prawdziwej jeszcze wartości rubla. Lecz co gorzej, że to jest w całej Rosyi powszechnie. O ustąpieniu ministra finansów, p. Kniaziewicza, nie ma już i mowy od czasu powrotu J. M. Ceszrza, i nagle zupełnie ucichły się wszelkie pogłoski w tej mierze.

(Wykopaliska w Atenach) zabytków starożytności idą sporo, zwłaszcza że roku 1858 zawiązało się w tej mierze stowarzyszenie archeologiczne liczące już do 400 członków. Oprócz tego popiera i rząd z największą gorliwością te usiłowania. O odkryciu składającem się częścią z napisów, a po części z płaskorzeźby podaje bliższą wiadomość niejaki p. Pervanoglu w zeszycie październikowym pisma wychodzącego w Rzymie pod tytułem: „Bulletino dell' Instituto di corrispondenza archeologica.“

Główny Redaktor *M. Szrzeniawa Sartyni.*

*Z c. k. galic. drukarni rządowej.*